

Policy för **Hjälpmedel**

Funktionsrätt Stockholms län

Hjälpmedel är en rättighet
och en förutsättning för att
personer med funktionsnedsättning
ska kunna leva självständigt och aktivt.

Bakgrund

Hjälpmedel är en förutsättning för att kunna leva på lika villkor och aktivt delta i samhället. Hjälpmedel stärker individens förmåga att möta de krav som samhället ställer. Hjälpmedel ska tilldelas utifrån individens behov vid nedsatt funktion.

Behovet av hjälpmedel kan variera över tid för den enskilde. I olika faser i livet har vi olika behov och funktionsnedsättningen kan vara föränderlig. Hjälpmedelsförsörjning behöver relateras till funktionsnivå och aktuellt behov.

Olika funktionsnedsättning kräver olika hjälpmedel. I stort sett alla Funktionsrätt Stockholms läns medlemsgrupper använder hjälpmedel i någon form för att kompensera funktionsbortfall inom rörelse, hörsel, syn, kommunikation, kognition eller det medicinsktekniska området.

Med hjälpmedel avses i denna policy de produkter som kräver hälso- och sjukvårdens särskilda kompetens för bedömning och utprovning och som är avsedda att kompensera förlorad funktion, förbättra nedsatt funktion, vidmakthålla funktion och utveckla funktion för att klara vardagliga aktiviteter.

Hjälpmedelsområdet förändras och utvecklas. Därför bör en uppföljning och eventuell revidering av policyn göras inom 5 år.

1. Delaktighet

Delaktighet med individens behov som utgångspunkt är en rättighet. Alla människor har rätt att aktivt delta i sin hjälpmedelsprocess.

Funktionsrätt Stockholms län anser

- att individens aktiva deltagande utifrån den egna förmågan är den självklara metoden vid val, förskrivning, utprovning och inträning av ett hjälpmedel
- att individens kompetens ska tillvaratas
- att rätten att göra egna val ska vara säkerställd
- att samhället ska erbjuda hjälpmedel så att individens behov tillgodoses
- att hela livssituationen ska beaktas i utredningen av individens behov.

2. Bemötande

I alla möten ska människors lika värde respekteras. I hjälpmedelsprocessen är en respektfull dialog mellan professionella och hjälpmedelsanvändare avgörande. En öppen dialog är bärande vid informationsutbyte, utprovning samt inträning och uppföljning av ett hjälpmedel.

Funktionsrätt Stockholms län anser

- att ett respektfullt bemötande i hjälpmedelsprocessen är grundläggande, oavsett individens förmåga att uttrycka sig.

3. Tillgänglighet

Tillgänglighet är en fråga om mänskliga rättigheter och om demokrati. Det är en förutsättning för att alla ska kunna utöva sina medborgerliga rättigheter och skyldigheter. På sikt ger det en

ökad delaktighet med minskat utanförskap. En ökad tillgänglighet konkurrerar inte med andra behov.

Funktionsrätt Stockholms län anser

- *Tillgänglig kompetens*
Kompetens är en avgörande faktor för ett optimalt val av hjälpmedel. Rätt kompetens ska finnas tillgänglig för alla olika hjälpmedelsområden. Kompetens inom funktionshinderområdet är nödvändigt. Om huvudmannen saknar kompetens inom ett område behöver konsultation utanför den egna verksamheten vara möjlig.
- *Fysisk tillgänglighet*
Den fysiska tillgängligheten till hjälpmedelscentraler och liknande instanser ska följa Handisams riktlinjer för tillgänglighet.
- *Kommunikativ tillgänglighet*
Den kommunikativa tillgängligheten ska vara utformad så att alla hjälpmedelsanvändare har möjlighet att förstå och göra sig förstådda genom hela hjälpmedelsprocessen. Informationen om hjälpmedel och hjälpmedelsverksamheten ska vara utformad så att personer med olika typer av funktionsnedsättning och deras närstående kan förstå dess innebörd. Detta inkluderar kommunikation i möten, vid rådgivning och utprovning liksom utformning av webbverktyg och informationsmaterial.
- *Tillgängligt hjälpmedelsutbud*
Utbudet av hjälpmedel ska vara brett inom respektive område. Hjälpmedel ska tillhandahållas med kortast möjliga väntetid.

4. Förskrivning och stöd till brukaren

Förskrivningen av hjälpmedel ska styras av en helhetssyn på individens livssituation. Hjälpmedel ska förskrivas i syfte att uppnå ett så aktivt liv som möjligt.

Hjälpmedel kräver ett individuellt betonat urval, anpassning, utprovning och inträning. Inträningsfasen kan variera stort och förutsätter kontinuitet i uppföljningen.

Funktionsrätt Stockholms län anser

- att förskrivning, utprovning, stöd och uppföljning ska anpassas utifrån individens behov och förmåga
- att det är det individuella behovet som ska vara styrande i hjälpmedelsvalet, inte diagnosen
- att utbildning med uppföljning av hjälpmedlet alltid ska ingå som del i hjälpmedelsprocessen
- att kontinuitet i uppföljning ska eftersträvas
- att stöd och uppföljning av hjälpmedelsanvändningen ska vara kostnadsfritt för användaren.

5. Hälsa och Fritid

Fritid som utgår från det personliga intresset är hälsofrämjande! Adekvata hjälpmedel ökar möjligheten att delta i aktiviteter utifrån personligt val. En fritid bestående av aktiviteter utifrån eget önskemål främjar utveckling, ökar social delaktighet och motverkar isolering. Fritid inkluderar såväl utövande av som besökande vid att Funktionsrätt Stockholms län ska uppmuntra evenemang inom kultur, idrott, friluftsliv, rekreation och nöjen.

Funktionsrätt Stockholms län anser

- att en livsinriktad rehabilitering kräver adekvata hjälpmedel för såväl sysselsättning som fritid

- att hjälpmedel ska stödja önskad fritid så att god hälsa främjas
- att möjlighet ges att välja fritidshjälpmedel utifrån personligt intresse av fritidsaktivitet
- att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska er hålla fritidshjälpmedel för lek och utveckling
- att hjälpmedelskostnad för fritidshjälpmedel delas mellan individ och landsting så att individen står för den egenin sats det kostar med en motsvarande ordinarie utrustning och landstinget står för tilläggs kostnad i form av anpassning och specialtillverkning
- att en utlåningspool för fritidshjälpmedel bör etableras.

6. Teknik och hjälpmedel

De senaste åren har marknaden för tekniska hjälpmedel expanderat kraftigt. Tekniska hjälpmedel utgör nya möjligheter för personer med funktionsnedsättning, men ibland även svårigheter. Den tekniska utvecklingen i samhället ställer allt högre krav på individen.

Funktionsrätt Stockholms län anser

- att ny teknik i större utsträckning ska omsättas på hjälpmedelsområdet
- att Funktionsrätt Stockholms län ska uppmuntra forskning och verka för teknikutveckling inom hjälpmedelsmarknaden till gagn för personer med funktionsnedsättning
- att Funktionsrätt Stockholms län ska verka för och uppmuntra till en fördelaktig design och estetik vid produktion av nya hjälpmedel att stöd ska finnas för att installera, använda och uppdatera förskrivna program så att hjälpmedlet hålls aktuellt
- att utbildning för användare av produkter med avancerad teknik bör uppmärksammas

- att utbildningskostnad för användare av produkter med avancerad teknik delas mellan individ och landsting så att individen står för den egeninsats det kostar med en motsvarande ordinarie utbildning och landstinget står för tilläggs-kostnad i form av anpassad utbildning.

7. Organisation och resurser

Insatser från flera huvudmän är ofta aktuella för att stödet till personer med funktionsnedsättning ska ge önskat resultat. Detta kräver ett väl fungerande samarbete dem emellan. En funktionsnedsättning kan medföra att det är särskilt svårt att förstå och organisera kontakter med olika huvudmän.

Funktionsrätt Stockholms län anser

- att yrkesverksamma och förtroendevalda inom hjälpmedelsverksamheten ska ha gedigen kunskap inom funktionshinderområdet och om livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning
- att samordningen mellan olika huvudmän och olika yrkeskompetenser är nödvändig för att den enskildes behov av expertinsatser och hjälpmedel ska tillgodoses
- att förskrivning av hjälpmedel för ett aktivt liv ska kombineras med samordnad översyn av andra insatser och tjänster som individen kan vara i behov av
- att en personlig förskrivare med ansvar för alla aktuella hjälpmedel vid behov kan utses
- att det ska vara fritt att välja hjälpmedelscentral
- att förskrivaren bereds möjlighet att delta vid utprovningen oavsett val av hjälpmedelscentral
- att hjälpmedel ska vara avgiftsfria och att hjälpmedelsområdet tilldelas ekonomiska resurser för ändamålet

- att möjligheten att få ett utbyteshjälpmedel vid service eller reparation bör utredas
- att ett showroom med professionell demonstration etableras
- att samverka med funktionshindersrörelsens föreningar inkluderas i utvecklingsarbete.

8. Fritt val av hjälpmedel

Fritt val är en metod som utvecklats i tre av Sveriges län, varav ett är Stockholms län. Insatser att sprida kunskapen om fritt val som metod och möjlighet har pågått men det finns fortfarande brister i informationen till användarna.

Funktionsrätt Stockholms län anser

- att kännedomen om Fritt val som metod behöver förankras hos såväl brukare som förskrivare
- att tydlig information om försäkring av hjälpmedel vid Fritt val behövs.